

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl.
Pe o jumătate de an . . . . . 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Cu 1 Iulie st. v. 1894 încetând abonamentul la „FOAIA POPORULUI” pe jumătatea întâie a anului de față, domnii abonați sunt prin aceasta poștiți a-și reînnoi numai decât abonamentul, ca să nu fim nevoiți a înceta trimiterea mai departe a foii.

Prețul de abonament rămâne același:

Pe un an întreg . . . . . 2 fl.
Pe o jumătate de an . . . . . 1 „

pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici cu începere dela alt termin, decât dela începutul și dela mijlocul anului (1 Ianuarie și 1 Iulie st. v.)

Domnii abonați noi să binevoască a-și scrie adresa corect și cetet, însemnând posta din urmă, — cei vechi a ne spune sub ce număr au primit foaia până acum.

Administrația

„FOAIA POPORULUI”

În temniță.

Duminecă, la 17/29 Iulie, ziua Mucenicei Marina, cei patrusprezece fruntași români osândiți în procesul Memorandului au fost viriți toți în temnițele dela Seghedin și Vaș.

Pe când obștea românească înălța deci în sfintele locașuri dumnezeiești rugămintea ca cel Atotputernic să aibă în sfânta sa pază și neamul românesc, cei cari prin graiu și scris, dar' mai ales prin fapte au dovedit că vor să se jertfească pentru al poporului bine, au fost dați părcălabului temnițelor.

Vor sta ani de zile în întunec, pentru-ca fiilor și nepoților nostri, și tuturor urmașilor, pildă să le fie cum își știe Românul iubi neamul, cum pentru drepturile naționale știe să îndure ori-ce lovitură grea, ori-ce soarte amară.

Au fost smulși din sinul familiei lor ca niște făcători de rele. Numai ucigașii, cari vor să fugă dinaintea osândei, sunt duși la temniță între sulitele gendarmilor cum duși au fost cei patrusprezece martiri ai cauzei românești.

O să rămână de vecinică pomenire, cum în acest veac de lumină și libertate a popoarelor, în statul unguresc gendarmii au năvălit asupra caselor fruntașilor nostri

în vreme de noapte; 'i-au înhățat și cale lungă și obositoare 'i-au purtat, din oraș în oraș, spre batjocura lumii, până să-și așeze în temniță. Nu li-a lăsat nici măcar tigna de-a se îmbrăca bine, de a-și lua ce omului îi trebuie, când pentru ani de zile pleacă dintr'ai sei. Soția nu 'și-a putut îmbrățișa bărbatul și tatăl împedecat a fost să-și sărute copiii. Cu atâta asprime numai stăpânirile crude, sëlbatice se poartă.

D-zeu însă este bun și îndurător. Va păzi și asupra sănătății scumpilor nostri osândiți. Și dacă în viața poporului român intrarea în temniță a atâtor bărbați falnici ai sei se înseamnă ca o zi de jale, apoi fără seamăn va rămâne și bucuria, când ei vor scăpa de încercarea grea la cari sunt puși.

Până atunci avem însă îndatoriri mari:

Pe fiecare zi se le dăm dovezi de ne-strămutata noastră dragoste și alipire; se dovedim potrivnicilor nostri politici, că lupta în care au căzut atâția frați, este a întreg poporului românesc.

Aceasta este ce mai ales nu vrea să înțeleagă stăpânirea unguerească.

Domnii din Budapesta și dela Cluj cred, că după-ce au înfundat odată temnița cu cei mai neînfricați Români, frații rămași acasă o să înceteze a cere dreptate.

Nemernici am fi, dacă așa am face, după-cum nu viteji s'ar fi arătat osândiții nostri, dacă s'ar fi cutremurat, auzind cum se închid înderțul lor ușile grele ale temnițelor. . .

Ei nu s'au cutremurat, ci ne scriu, că voinici și voioși au intrat.

Noi tot voioși, ca niște voinici: *se ducem înainte lupta dreaptă și sfântă.*

Russu Șirănu.

Hieronimi prin Ardeal.

Mai săptămâna trecută, ministrul trebilor din lăuntru ale țerii, a dat o raită prin Ardeal. Scopul călătoriei sale a fost mai ales să dea privilegiu Românilor să-și ese în drum și să se pună la sfat cu el. Nu-și venia lui adecă a crede, că ar fi poporul român chiar așa de năcăjit pe ministrii din Pesta, cât să nu mai vrea nici să auză de ei, ci credea că în adevăr numai cei câțiva „nădrăgari”, scriitori dela foi și câțiva iuvățați, de

toți vre-o sută, două, sunt așa în rētuiciți, dar' poporul însuși, îi are pe Măriile Lor foarte la inimă, o să-și ese peste tot locul în cale și o să-și dovedească că el, poporul, e de alte păreri, nu ca conducătorii sei. Asta ar fi dorit ministrul să o poată dovedi și vedea, ca atunci mai virtos să poată zice: A, voi gazetariilor români cu gura mare! Stai că vă astup eu gura! Vă arunc în temniță și am pace! În onor nu-i cu voi. El e „bun”. Sim mine și ca mine. Mă are „drag”. Mi-a eșit în drum!

Dar' nu 'i-s'a sfetit nădejdea!

Foile noastre, toate au fost de părere și au dat sfat poporului de așa, ca el gol în giurul ministrului să facă! Nici să-și vadă să nu vrea! Și așa s'a întemplat.

El s'a dus la Cojocna și în fața alegătorilor sei a vorbit mai ales despre Români zicând între altele:

. . . „Am grăbit să viu în mijlocul alegătorilor mei, să cercetez Ardealul, unde lucrurile în timpurile din urmă nu sunt regulate S'au ținut adunări, s'au făcut întruniri, demonstrațiuni ca să se dovedească, că straturi mari din popor nu sunt îndestulite cu ordinea de drept de azi, și sunt hotărâte a folosi toate mijloacele spre schimbarea aceleia.

În fața astorfel de fapte nu e iertat să ne închidem ochii.

La cauza română m'am gândit deja în anul 1892 în vorbirea mea din Zombolya.

Ca și în 1892, și astăzi sunt de părere că, deși partea cea mai mare a inteligenței române pe lângă acest program (al partidului național român) lucrează și presa (foile) română aproape toate stau pe acest temeiu — *multimea mare a Românilor nu e de aceste păreri.*

Am spus atunci și aceea, că cererile Românilor, care sunt drepte, trebuie să le luăm în socoteală. Așa am socotit oblierea dreptului de alegere pentru întreagă țeară și oprirea acelei împregiurări, că cererea în privința culturii alegătorilor este deosebită în Ardeal și Ungaria.

Mai târziu, în 1893, în parlament, am zis că: *scopul guvernului în politica sa față cu naționalitățile este, ca fiecare cetățean din țeara aceasta, fără privire de limbă, să concure cu noi la întărirea «națiunii» (maghiare — Red.) și la înaintarea patriei. Spre ținta aceasta trebuie să străduim, deși partea cea mai mare a inteligenței române, astăzi stă pe basa programului politic român din 1881, al cărui punct mai însemnat este desfacerea Ardealului de Ungaria.*

Întocmai ca atunci declar și acum, că cu accia, care stau pe basa acestui program

politic, întâlni nu ne putem! Ba dacă se va afla ațtător fără suflet, care ar amăgi poporul cu aceea că: odată va isbuti să se desfacă o parte fie și cât de mică din teritoriul statului ungar, guvernul în contra acestor ațtători se va folosi de lege cu o asprime ce îngăduire nu suferă.

Am întâlnit patrioți români, care au fost de o aceeași părere cu mine, că: oblierea deosebirilor naționale stă în folosul atât al Românilor cât și al Maghiarilor: puțința însă de a lucra laolaltă e zădărnicită prin ațtările contra statului.

Românii trebuie să știe că cererile acele care se îndreaptă spre înființarea cercurilor administrative românești, nici când și între nici o împregiurare nu se vor pute îndeplini.

Noi vom lucra înainte spre „fericirea“ și a poporului român, și nu va pute să ne împedecă împregiurarea, că o mare parte a inteligenței române, în loc să ne spriginească ne pune pedeci!

Guvernul are în programul său două puncte principale: *Aducerea în viață a legilor bisericești-politice și Reforma administrativă.* (adecă administrația de stat de care am vorbit noi la timpul său, și care e un puternic mijloc de unghurizare).

Erau de față și unii Români, care credeau că ministrul a venit cu gânduri bune, și voiau să se apropie de el, să cerce a se înțelege. Auzind ce a zis, li-a fost destul. Toți s'au retras ca din apropierea unui duh necurat.

Vestea despre ce a vorbit s'a lășit repede prin foile noastre de zi.

Ministrul a călătorit apoi mai departe.

El a cutreerat Ardealul, dar' pe Români, mai ales în urmă acestui discurs, nu 'i-a văzut, nu 'i-a aflat.

'L-a durut mult acest lucru. El a telegrafat, prin oamenii sei, la Pesta, că e foarte înscârbit de purtarea Românilor care nu vreau să deie nimic pe el! Și foile unghurești plătite din punga statului, toate au prins a înjura și a se descărca pe Români pentru această purtare a lor.

Toți Românii adevărați însă zic, că numai așa s'a convenit și numai așa s'a putut să se poarte Români!

„Tribuna“ răspunzând reproșurilor foilor maghiare, scrie un. prea frumos articol în care zice:

„Este firesc, că dela mințile guvernamentale nu poți aștepta să înțelegă, sau dacă și înțeleg, să recunoască, că Românii nu puteau să se poarte alicum față cu dl Hieronymi, decât încunghiurând cu desevirire întâlnirea cu d-sa.

Prea multă lipsă de mândrie se crede dela un popor întreg, dacă ministrul, după întâmplările de doi ani încoace, și cu deosebire după discursul său din Cojocna, a așteptat că vre-un Român conștiu de naționalitatea sa îi va eși cu ramuri de finic în cale!

„Numai sclavii gladiatori, (de pe vremea vechilor Romani) menii să moard sfășiați de fiare sălbatică întâmpinai cu »morituri te salutant!« (muritorii 'și-se închină) pe tiranii lor: popoarele care vor să-și împlinească o chemare istorică, nu se aștern în genuchi înaintea celui-ce vine să le vestească perirea în numele „ideii de stat“, ci mai virtos se pregătesc la lupta de apărare!!..

Arestarea iubitorilor nostri osândiți.

Pățindu-o Hieronymi în călătoria sa atât de neplăcut pentru el cu „incăpăținații“ acestia de Români ardeleni, el s'a năcăjit foc, s'a aprins de mânia, ear' omul în mânia de multe-ori face câte-o nebunie de se dă minune. El 'și-a pierdut cumpetul, și a sevirșit ear' o urită călcare de lege!

Legea zice: dacă cineva e osândit 'i-se trimite o citație de-a se înfățișa pe ziua cutare la procurorul cutare pentru a-și începe pedeapsa. De nu se va înfățișa, se trimit după el gendarmi.

Hieronymi cătrănit că a umblat pe nimic prin Ardeal și că a fost palmuit foarte aspru prin ținuta îndărjită, bărbătească și neînduplecată a Românilor, și dând el cu socoteala că numai osândiții nostri fruntași vor fi făcut și acest lucru, — a dat poruncă să li-se trimită tuturor

numai decât citațiile pentru a veni la începerea osândei, dar' fără a aștepta termenul din citație: când îi pune citația în mână, și gendarmul să-l înhațe pe fiecare și să-l declare de arestat și între baionete, ca pe te miri ce criminali ori fugari, să-i ducă la procuror în Cluj, de unde mai departe!

Aceasta a fost o urită și nevrednică călcare de lege din partea ministrului și a instrumentelor sale.

Eată anume, după „Tribuna“, cum s'au întâmplat aceste arestări, cari au trezit un zgomot viu și puternic în întreaga lumea ce ne știe:

Dr. Ioan Rațiu

Dl Dr. Rațiu sta tocmai la masă cu iubita d-sale familie, fără să se gândească măcar la ceva neașteptat, căci nu se știa de nimeni ce 'i-a trăsniit ministrului și procurorului prin cap în vis, — când deodată aude niște pași sgomotoși pe trepte.

„Sunt gendarmi!“ zise d-șoara Felicia, înțelegând de pe sgomotul pașilor grei zângănit de sabie.

Era un polițist și un sergent major de gendarmi, amândoi în armătură deplină.

„Cu dl avocat Rațiu avem onoare?“ întrebă polițistul.

„Da, eu sunt, ce poftiți?“

„Am avé să vă împărțăm ceva“, zise polițistul.

„Poftiți, vă ascult“.

„Nu putem însă vorbi între străini!“

„Dar' toți câți sunt la masă, toți se țin de familie, zise dl Dr. Rațiu.

„Se poate. Dar' noi cel mult numai pe d-na o putem lăsa ca martoră la ce avem să vă comunicăm! Așa avem poruncă“.

Dl și d-na Rațiu trecură atunci cu dtnșii în salon, odaia învecinată.

„Vorbiți“, zise dl Rațiu.

Polițistul scoase porunca venită dela procuratură, gendarmul puse baioneta, și după-ce polițistul dete citația dlui Rațiu, gendarmul zise:

»Prin aceasta te declar prins«.

Își poate închipul ori-și-cine mirarea iubitelui nostru bărbat. Se aștepta ca să fie

FOIA.

Un oraș — vai de el!

Cu privilegiul venirii lui Hieronymi în Ardeal, și anume la Cojocna, unde a fost el ales deputat, trimisul „Tribunei“, dl Russu Șirianu, mergând să vadă ce-o să vorbească acolo ministrul, trimite, înainte de sosirea lui, următoarea scrisoare, despre cum 'i-s'a împărțit și cum e orașul unde acest mare domn a fost ales deputat. Eată scrisoarea:

Cojocna, 7/19 Iulie 1894.

(Arc de triumf. — Dragoste cu sila. — Oraș-bățjocură. — Ținuta Românilor).

Așezată într'o groapă ori mai bine: răsfirată ca Romă vecinică pe șapte coline, care prejmuiesc adâncitura, Cojocna are o înfățișare deosebită. Este „rendezett tanácsú város“ (oraș cu sfat rînduit). În faptă un sat foarte nem „rendezett“ ne-rînduit: uliți strîmte și strîmbe, murdare: poporația săracă, încât fi ese pörul prin . . . pälăria de paie (de care

se zice că poartă și iarna). Până acum era vestită pentru noroiul (glodul) său, care făcea ca toamna, când încep ploile, Cojocnenii să umble numai peste grădini, căci pe stradă se înglodau. De când cu căderea ministrului Hieronymi la Nădlac, luarea aminte a „părinților patriei“ s'a îndreptat și spre Cojocna, ajunsă apoi deodată vestită prin alegerea, în cercul său, de deputat dietal a „împăciuitorului“ ministru. De azi începând, se va mai adăuga la această glorie. Pe sub arcul de triumf, (poarta de primire), ridicat la marginea satului, vreau să zic la marginea „orașului“, va trece un ministru „mare“ (așa îl cred Maghiarii!) care va ține înaintea primăriei o vorbire politică! se va da banchet în onoarea ministrului, unde poate-că se va be mai mult ca destul, și în urmă toate vor intra în liniștea obicinuită.

Noroc pe ministru, că „orașenii“ de aici care obicinuesc să aibă câteodată foc în vatră, vor fi azi (în ziua sosirii și petrecerii lui aici) toți la „masa ministerială“ (pofțiți la prânz) și astfel în nici o casă nu se va ferbe. Întâmplându-se să fearbă oamenii pe la ale lor

case, ministrul cu greu ar pute să-și țină vorbirea: 'l-ar îneca fumul, dar' mai ales mirosul acestui fum, provenit din niște materii de ars anume pregătite: din bäligarul uscat pe garduri!

Și această poporație, care nu vede lemne și pâne decât când „merge în oraș la Cluj, și care a ajuns la sapă de lemn mai ales de când cu comasarea, închipuiți-vă! cheltuește 12.000 florini pentru a avé . . . oraș. În faptă însă pentru a hrăni câțiva țifindari de Unguri, căci la primărie, deși Românii sunt aproape jumătate din poporație, nu e nici un funcționar român. Mai zică cineva, că în Ungaria nu e guvern cu grije „părintească“ pentru cetățeni!

Dacă ar fi însă dreptate îndată după-ce ministrul de interne pune piciorul în „oraș“, ar trebui să declare orașul de sat, și în schimbul voturilor ce 'i-au dat, să ușureze pe bieții oameni cu miile, ce și de altfel s'aruncă în vânt . . .

Ear' dacă nu-'i vine să facă acest lucru din iubire cătră poporație, ar pute să-l facă

pornit la temniță, dar' ca să fie dus, fără nici o cauză, cu gendarm, asta 'l-a mirat.

Stăpân însă pe sine și plin de curagiu, cum e, dl *Rațiu* ceti porunca și zise liniștit: „Prea bine. Ocupați loc. Vom merge“.

În scrisoare se spunea, că *plecarea spre Cluj se se face cu cel mai apropiat tren.*

Politiștul plecă. Gendarmul se puse lângă ușa și spuse, că nu mai iartă intrare nimărui.

Ca fulgerul s'a răspândit vestea acestei întâmplări prin oraș, și dnii *Dr. D. P. Barcianu, D. Comșa, Sept. Albini, Russu Șirianu, Bogdan Duică, Liviu Albini* și alți mulți, alergară repede să vadă ce e. *Nici unul nu a putut să vadă însă pe dl Rațiu, pe care îl păzia gendarmul.*

La oarele 4 după-ameazi stația din Sibiu se umplu de Români, cărturari, măestri și țerani, și cu domnișoarele române și țerancele, toate în haine de sərbătoare.

Dl *Dr. I. Rațiu* a fost adus la gară într'o trăsură închisă. Lângă el ședea gendarmul, înarmat din dinți până în picioare. O mișcare viuă se născu, când ajunse în gară. Fu condus în sala de așteptare cl. II. Gendarmul zadarnic s'ar fi sfortat să ne împedece a stringe mâna iubitelui nostru arestat.

Nimeni dintre noi n'are să uite acea după ameză, când ușor, ca un tinăr de douăzeci ani, și vesel ca omul ce pleacă la nuntă, dl *Dr. I. Rațiu* se dete jos din trăsură și intră în sala de așteptare. Gendarmul abia se ținea după dînsul.

Sute de inși se îndesuiră în sală, împregiurul celui, care pe *doi ani* e dus la temniță pentru a neamului iubire. Presidentul strîngea tuturor mâna, fața îi era senină și cum e înalt, că peste mii de capete îl poți vedea, acum ni-se arăta într'o lumină și mărimă, încât cu sufletul nostru mișcat abia îl mai puteam cuprinde!

Clopotul sunase a doua-oară. Peronul îndesuit de Români. Deodată mulțimea face drum, și falnic, ca un steag ce fâlfăie peste o armată vitează, conducătorul Românilor asupriți înaintează, după dînsul ca o umbră neagră, gendarmul, pe care nu lucește doar' de cât ferul ucizător: armatura . . .

Țerani și țerance se aruncă să-i sărute mâna, să-i atingă haina . . . Ochii toți se

din năcaz pentru chipul mai mult ca simplu (de jos) al primirii sale în . . . „oraș“ . . .

Arcul de triumf (poarta de primire anume făcută) e o batjocură: crengi verzi legate cu sfoară! Îl făceau aseară câțiva băieți dirigați de un „politișt“, un Ungur cu pălărie de paie, desculț, dar' încins cu sabie! Sabia aceasta și panglica tricoloră ungurească ce o avea la pălărie, infățișa de minune „idea de stat maghiar“. Sabie desculților, — eată taina guvernelor ungurești? . . .

Nu știu apoi cum 'i-se vor părea ministrului stegulețele d'o palmă lungime și trei degete lățime, atîrnate de arboreii de pe marginea drumului pe unde intra'n oraș . . . eu aș țipa pe căpitanul de poliție, care iartă ca în acest chip sărac să se facă „paradă“ mare!

La intrarea mea în oraș, am întâlnit un țeran îl chiamă *Kiss Sándor*. După nume Ungur, dar' zice că el e „uniat“, la biserica papistășească merge numai rar de tot. 'L-am întrebat că de ce se face arcul de triumf. 'Mi-a răspuns românește: „Apoi uite-așa, se

umplu de lacrimi . . . *Dr. Rațiu* e pus într'un despărțământ singur unde nu 'i-se lasă intrare nici chiar iubitoarei sale soții . . . D-na *Rațiu*, însoțită de doamna *Bogdan-Duică*, de dl *Russu Șirianu* și studentul uiversitar *Pătăceanu*, îl însoțesc în alt vagon . . . *Prisonierului nu 'i-se permite nici măcar să privească pe fereastră: perdelele întunecoase sînt trase între amicii iubitori și cel mai sfânt martir al cauzei românești . . .*

Și perdelele n'au fost mai mult mișcate doar' numai de cutremurul ce a produs în văzduh strigătele puternice de „*să trăiască*“ ale țeranilor adunați la prima trecătoare din apropierea gării și la hala „Sibiu-fabrică“.

În gara dela *Ocna-Sibiului* d'asemeni se adunaseră țerani . . . Voind să-l vadă pe cel-ce la *Golgota* pleacă, și oprîți fiind de gendarm, care nu-și arăta la fereastră decât bumbul chipiului, ziceau lăcrimând:

„Doamne bate-'i!“

Dnii Nicolae Cristea, Dr. D. P. Barcianu și Demetriu Comșa.

După arestarea dlui *Dr. Rațiu*, și ceilalți osândiți din Sibiu știau ce-'i așteaptă. Ei stăteau tot gata de drum. Doue zile ei au fost însă lăsați încă în pace. *Foi seara*, la 14/26 Iulie, a fost chiar o cină comună în „*Fosf Garten*“, unde osândiții au putut să petreacă încă o seară, *cea din urmă*, în mijlocul prietenilor și iubitelor lor.

Ear' apoi Vineri, în 15/27 Iulie, casa fiecărui osândit fu vizitată de câte un gendarm și un polițist. Au fost declarați *prînși*, avînd să plece cu cel mai apropiat tren. Condamnaților nu li-s'a mai iertat de aci încolo să se vadă decât cu cei din familia lor.

Într'astea, în oraș se lățise svonul plecării. La oarele patru, când dînsii erau porniți, fiecare în trăsură închisă, străzile în care își au locuința, erau pline de public. Toate ferestrele deschise, și capete multe la ferestri. Îndeosebi strada Măcelarilor, unde-i locuința dlui *N. Cristea*, avea infățișarea ca în vremuri de mari întâmplări.

În gară, osândiții au fost ascunși într'o cancelarie a oficiului telegrafic din gară, ca să nu poată fi văzuți.

În tren, au fost urcați numai cu câteva clipe înainte de a suna a treia-oară. Soțiilor condamnaților, precum și copiilor nu li-s'a iertat să meargă în același vagon.

strică crengile, pentru-că vine mână *ministerul* . . . Ei, și ce caută p'acii ministerul, am întrebat. „Să facă din *baiu* „nevoie“, 'mi-a zis.

O însemnare mai nimerită nici un învătăț n'ar fi știut să dea călătorilor ministeriale ungurești. Pentru-că ori-cât și ori pe unde umblă ministrii, și ori-ce ei vorbesc, *baiul* (nevoia) se simte pretutindeni între poporație!

Numitul țeran 'mi-a mai spus, că „*tanács*“-ul (consiliul municipal) a dat poruncă mare, că toți oamenii să ese în calea ministrului, și se ude să nu fie praf pe ulițe . . . 'Mi-s'a plâns apoi că darea ce o pune „*tanács*“-l, e mai grea decât darea împărătească. . . Trebuie, de pildă, să plătească 28 fl. pentru nește mărtoage de cai, așa că de va mai crește darea comunală, apoi are să cinstască caii statului, el n'are la ce să-i mai țină . . .

O Româncă 'mi-a spus că „*va veni un om dela împărăție*, care să scărîțeze dările“. . . Poporația s'a și sfătuit, de mai multe zile,

Puternice strigări de „*să trăiască*“ au răsunit la plecarea trenului, și mulți prieteni 'i-au însoțit până la *Ocna-Sibiului*.

Dl Dr. Vasile Lucaciu

de-a fost învrednicit de mai multă „dragoste“ ungurească când cu judecata, a fost și acum la arestare. La d-sa nu s'a infățișat un gendarm, doi, ci un ofițer cu doisprezece inși! Întrînd la d-sa și predându-i citația, 'l-au declarat, ca și pe ceilalți arestat de loc! A fost apoi luat și dus la *Baia-mare*, pentru a-l întâlni cu dl *G. Pop de Băsești*.

Dl George Pop de Băsești

a avut aceeași soarte. Declarat arestat a fost ținut până au sosit Șișeștenii cu dl *Dr. Lucaciu*. Au plecat apoi amîndoi din *Baia-mare* la *Răstoci* și de acolo la *Cluj*.

Dl Rubin Pațița

a fost pe neașteptate încungiurat de gendarmi, pe când prânzia, declarându-l arestat și poruncindu-i să fie numai decât gata de plecare. Abia cu mult greu, după o bărbătească împotrivire și protestare a isbutit să facă a să amîna plecarea până de seară. O haită de gendarmi și un cârd de polițiști 'i-au încungiurat casa. *Intrarea la dl Pațița nici rudeniilor măcar nu li-a fost iertată!* Români care prinseră de veste și au venit întru întimpinare au fost brutalizați și respinși. La 10 oare noaptea sergentul gendarmilor și gendarmii iau pe dl Pațița dinainte și dinapoi și îl smulg din brațele soției sale și ale pruncilor. Nici îmbrățișarea cea din urmă de despărțire măcar nu 'i-s'a lăsat.

Dl Dr. Teodor Mihali

a simțit mai dureros poate ca toți urmarea neomenoasei porniri de arestare. D-sa veghia tocmai la capul soției sale greu bolnave, când pe la 10 ciasuri veni *sergentul gendarmilor din Dej* cu alți doi gendarmi și cu un polițist, și imanuându-i hîrtia de arestare îl provoacă ca să plece îndată cu ei la Cluj! Abia s'a înduplecat sergentul a amîna escortarea până la plecarea trenului după ameză.

A fost o clipă nespuse de mișcătoare vîzînd spaima neașteptată, ce a născut acest act brutal asupra credincioasei și bolnavei soții.

Dl Dr. Mihali a primit și poartă această nemiloasă măsură maghiară cu lăpădare de sine și bărbătește, ca un erou român; numai

ca să ceară ministrului să nimicească hotărîrea tanácsu-lui, care 'i-a oprit pe săteni să-și aducă puținul ce au de îmblătit în orașul făcut oraș cu sila!

Poesii populare.

De-pe-Criș.

Adunate de *Românul Bortos*.

Trec zile cu nopțile
Ne-ajung bîtrânețele,
Bîtrănu-'s da nu-'s demult
Ci m'o mîncat năcaz mult
Să fi dată Dumnezeu
Ca să fi murit și eu
Cînd am fost copilaș rîu,
Să nu mor acuma mare,
Să fac maicii supărare,
Mîndrelor năcaz mai mare!

Pe drumul Zarandului
Mergem murgul Iancului,
Cu frîu galbin în picioare
Și cu șeaua pe sub foale.

starea bolnavă a soției sale îl umple și pe dînsul și pe noi toți de adîncă durere.

DI IULIU COROIANU

a fost în miez de noapte ridicat din pat în 12/24 Iulie, prin gendarmi, și declarat arestat, spunându-i că peste un cîas are să plece cu ei. Impotrivindu-se puternic a isbutit a-și amîna plecarea încă o zi, ca să se gate de drum. L-au păzit mereu gendarmii.

DI DIONISIU ROMAN

a fost în același chip prins în Mediaș și dus cu gendarmi la Sibiu, ear' de aici la Cluj.

DI PATRICIU BARBU

a fost chemat să se înfățișeze la procuror, și a și fost lăsat liber să se ducă, fără arestare și fără gendarmi. Din Cluj, a fost apoi trimis la Vaș.

DI MIHAIL VELICIU

după o telegramă sosită în Sibiu la 31 Iulie n. a fost și d-sa arestat de patru gendarmi și trimis în aceeași zi la Arad, de unde la Vaș.

Din Cluj—la Seghedin și Vaș.

Ajunși cu toții în Cluj, și înfățișându-se la procurorul, au fost scumpii osândiți împărțiți pentru trei temnițe :

În Seghedin își vor zăcea vremea de pedeapsă dnii *Dr. Ioan Rațiu*, *Dr. Vasile Lucaciu* și *Iuliu Coroianu*.

În Vaș toți ceialalți, afară de domnia *Mihail Veliciu* și *Aurel Suciu*, cări ne-mai fiind loc nici în Vaș nici în Seghedin, vor fi trimiși în orașul *Papa*.

Privitor la sosirile în închisoare, «*Tribuna*» primește următoarele telegrame :

Seghedin, 29 Iulie (seara.) Dnii Dr. I. Rațiu, Dr. V. Lucaciu și I. Coroianu sosiți în pace. După înfățișare la direcțiune, ei au fost duși la închisoare. Aici au fost puși în des-părțeminte deosebite că nu se mai pot vedea. Au intrat cu bărbătească lăpădare de sine!

Ear' doamna *Silvia Barciannu*, soția dlui *Dr. D. P. Burciannu*, trimite următoarele telegramă.

Vaș, 28 Iulie. Sosiți destul de bine. Nici o întemplantare neplăcută. Am fost deloc la director, care ne-a primit cu bunăvoință, dându-ne o hârtie, odată pentru totdeauna, ca să ne putem visita bărbații dela 9—12 și dela 2—5 d. pr. Acum la 2 oare mergem să le facem prima vizită în odățele lor.

Silvia Barciannu.

Venerabila soție a președintelui partidului nostru național, a primit din Seghedin următoarea telegramă :

Seghedin, 30 Iulie n. Ieri la 5 și jum. am intrat în temniță. Ne-au pus pe fie-care deosebit. Drumul până aici a fost foarte obositor. Sîntem tratați potrivit tratamentului pus în vigoare astă-toamnă. Salutări tuturor amicilor!

Dr. Rațiu.

HIERONYMI

„TRIBUNA“

Sub titlul acesta dl *Ioan Russu Șirianu* publică în „*Tribuna*” dela 12/24 Iulie, următoarele :

Joi, la 18 c., ministrul de interne a mers dela *Apahida* spre *Dej*.

Fiindu-i recomandat încă din *Cojocna*, am putut să-l ved pe tren și să am cu dînsul următoarea convorbire :

— Ați țintit oare, ca între discursul rostit azi în *Cojocna* și cel din anul 1892 la *Hatzfeld*, să fie o continuitate (legătură mai departe)?

— Da. Pot să declar, că voesc o sinceră împăcare a Românilor. Nainte chiar de a fi ministru, m'am gândit și m'am hotărît să lucrez în acest înțeles. Ear' de când sînt în guvern, mereu m'am străduit într-acolo, ca spiritele să se mulcomească. Din partea Româ-

nilor am întîmpinat înse cea mai mare răceală. Mai mult chiar: străduințele mele n'au fost înțelese, nici crezute. Îndeosebi „*Tribuna*” ridică pedeci mari. Scrie articoli cei mai aspri și nu-i scapă un singur privilegiu să nu ațîțe.

— Socot că nu „*Tribuna*” e de vină, dacă românimea a ajuns la așa grad de ferbere, ci mai ales organele administrative și justițiare (slujbașii și judecătorii) care s'au îngrijit ca lumea să fie într-o nesfîrșită ferbere. Foarte puțină muncă ni-a trebuit nouă, ziariștilor români, pentru a ațîța, când din partea stăpanirii am fost și sîntem dați pradă atîtor crude prigoniri. Și vă asigur, că...

— Mă rog, să rămănem numai la cuvintele „*crude prigoniri*” (nyers üldözések). Ce înțelegeți prin aceasta?

— Tot ce s'a făcut contra Românilor în acești din urmă ani!

— Dar' nu-i așa. Nu poate fi vorba de prigoniri crude. Eată, d. p., și procesul *Memorandului* s'a pertractat pe cale judecătorească, în toată regula și ținându-se formele legale toate.

— Excelență! Ori-ce se ziceți, între Români rămăne adînc săpată incredințarea, că toate aceste procese sînt prigoniri. Și fiindcă sînt multe și foarte aspre, noi toți le numim *crude prigoniri*.

— Cine dă însă privilegiu la procesele multe? D-Voastră. Vă conduceți după un ideal (dorință), care-i o utopie (nebunie). Aveți un program politic, care-i tăgăduirea statului și a tuturor așezămintelor sale. Asta nu poate decât să ne supere, ear' pe *Domnia-Voastră* să vă arunce într'o luptă stearpă. Căci ce crezi d-ta: o să se poată duce în deplinire programul dela 1881? Dar' asta ar fi o rîsturnare a statului ungar! Și nu o să găsiți Ungur, — eu cel puțin nu cunosc asemenea bărbat politic între noi — care să stee de vorbă cu susținătorii programului dela Sibiu. Autonomie nu ați pute să căpătați de cât cine

Frunză verde liliior
N'a vut fi păcat să mor
Ca să n'ajung să mă 'nsor,
Să-mi ieu soț făr' de credință
Să mă puie în temniță,
În temniță de cea rea
Ca să nu mai es din ea,
În temnița cea de peatră
Să nu mai es niciodată.
Crezut-am badiță 'n tine
Până nu te-am găsit căne,
De când căne te aflai
Eu dracului te lăsaiu.
Dragostea unde se pune
Nu-i nici frică nici rușine.
Nici temere de nime.
Strigă badea din vâlcele:
Na drăguță, na inele!
Da mie nu-mi trebuie
Că 'mi-le-ai mai dat odată
'Și-am avut vorbe c'o fată.
Scoală, scoală, măi Virvară
Că-i demult, demult de-aseară,

Scoală mulge vacile
Cum li-or muls și altele.
Câte-s dela noi în sus
Toate li-or muls și li-or dus,
Câte-s dela noi în jos
Toate li-or muls și li-or scos!
Dragu mi-i câmpu cu flori
Și pe mândra 'n șezători,
Dragu mi-i câmpu cu pene
Și pe mândra când am vreme.
Tot mă mir păcat-i va fi
Că voi da gură mândri,
Tot mă mir păcatu-i tare
Că dai gură și cui n'are?
Am o mândră, nu-i prea mândră
Numai mi dragă că-i blândă,
Că de pun mâna pe ea
Se ciulește ca oaia.
Am o mână de grițari
Ș'un drăguț între husari,
Am o mână de băncute
Ș'un drăguț între răgute.

Descânțece.

Sar în joc de mă potop
Cu fata lui pătrupop,
Pătrupopul are-o fată
Doamne dă să-mi fie dată,
Are-o fată n'are-o mie
Doamne dă să 'mi-o de mie;
Fata-i mândră, jocu-i greu
Lasă Doamne s'o ieu eu!

Așa jocacă pe la noi
Cu fetele dela voi,
Așa joacă prin Gurani
Cu punga plină de bani.

Ajută-te grindă 'n sus
De dracu 'n cine te-o pus,
Că te-oiu lovi cu capu
Și te-oiu rupe ca napu!

Fata popii diu Cheșe
Nu ști face leveșe,
Nici acră nice dulce
Nici pe masă n'o ști duce.

știe, printr'o vĕrsare de sĕnge groaznică după un rĕsboiu crĕncen, în sfîrșit într'un chip neașteptat. *Dar' sĕ lupți pe cale politică pentru un asemenea program, 'mi-se pare lucru absurd, nepolitic.*

— Ori-cum ați crede, dar' azi toți Românii luptă cu credință și speranță în biruință, pentru acest program. E peste putință între noi, cel care s'ar abate dela acest program. Tot atît de adevĕrat este, cĕ cĕtă vreme luptătorii fruntași ai programului sibiian sînt luați la goană neîndurată, nouĕ tuturora ne vine greu a crede în străduințele de împăcare despre care se vorbește și se scrie.

— Și cu toate astea, eu 'mi-am pus de gĕnd sĕ fac tot ce se poate pentru împăcare. E greu lucru, știu. Cu atît mai greu, cu cĕt D-Voastră nu-'mi dați ajutor. Ear' fĕră concursul D-Voastre, încercările pot sĕ rĕmĕnă zadarnice. *Trebuie sĕ voim din amĕndouĕ părțile.*

— Vĕ pot asigura, cĕ la noi lupta se susține ca apĕrare și vrem s'o ducem pe cale legiuită. Ear' singurul mijloc de potolire a luptei e ca prigonirile sĕ înceteze și D-Voastră sĕ veniți cu ceva real (pipăit, vĕzut), din care Românii sĕ vază cĕ strădaniile de împăcare sînt adevĕrate.

— Nu va întĕrzia nici aceasta. Sper ca cele douĕ legi, *legea de presă* și cea privitoare *la alegeri*, sĕ fie schimbate potrivit fĕgăduinții mele de azi. (Adecă din discursul în aceeași zi, ținut la Cojocna).

— Încolo, din discursul Excelenței Voastre, între Romĕni nou are sĕ fie numai declarația, cĕ stĕruiți încă asupra planurilor de care noi în adevĕr, la 1892 (cĕnd a ajuns ministru), legasem nĕdejdi. Împăcarea atirnă însĕ dela chipul cum se va începe. După cĕt cunosc eu azi spiritele, Românii puțini mai cred într'o apropiată pace. Nu e mirare: cu cei-ce sînt și vor mai intra în decursul zilelor urmĕtoare, *numĕrul osĕndișilor nostri la temnișă e de 41.* E deci oare-cum firesc cĕ ori și cĕtă silință V'ați da în decursul

călĕtoriei, cĕ doriți sĕ faceți dacă nu o pace durabilă, apoi cel puțin o potolire, Românii, cĕtă vreme se află vremea de acum încordată, rĕmĕn tot în poziția lor îngădită de azi.

— Bine, dar' prin tĕgăduire și în program și în ceea-ce privește legăturile dintre noi, nu se poate ajunge sĕ facem ceva.

— Așa. e! D-Voastră, guvernul, aveți însĕ putința de a apropia pe cĕtăteni, de a face ca nemulțumirile cel puțin sĕ scada, dacă nu sĕ peară cu de-sĕvîrșire: îndepliniți ceea-ce ați fĕgăduit. Schimbați *legea electorală* și *legea de presă*. Atunci e sigur, cĕ cel puțin *modul de luptă se mai schimbă*. Sĕ vĕ spun drept: cĕnd am auzit, cĕ veniți în Ardeal, și se svonia cĕ veniți pentru a porni întăiul pas spre împăcare, noi toți cei dela *Sibiin, Dr. Rafiu* și alții, n'am crezut. E mare lucru azi, sĕ întreprinzi asemenea pas. Chiar cĕnd am vĕzut cĕ în adevĕr veniți, am gĕndit cĕ cel mult voiți sĕ visitați vre-un prieten bun, ori sĕ-'i cunoașteți la posturile lor pe slujbași D-Voastre. Din discursul ce 'l-ați rostit încă azi, reese cĕ în întăiul rind Vĕ îngrijește *causa romĕnă*. Și multe vor fi pĕrerile ce acest discurs va naște între Romĕni. Una Vi-o pot spune chiar de acum: plăcut fi va atinge doar' împregiurarea, cĕ guvernul e cuprins covîrșitor de gĕnduri de *causa romĕnă*.

— Da, *causa romĕnă* ne privește. Și dacă vĕ veți schimba și ne veți ajuta, o sĕ o deslegăm.

Ministrul era sĕ ducă cuvĕntul înainte, cĕnd secretarul seu, dl *Păpay* întră și spune, cĕ trenul a sosit în Dej.

— Ei, ne mai vedem? mĕ întrebă ministrul la despĕrtire.

— Vĕ voiu urma în tot drumul, — am rĕspuns.

— Atunci mai vorbim, — zise.

Ca om, ministrul trebilor din lăuntru este plăcut, blĕnd. Vorbește așezat. Vecinic pare a fi voios. *I. Russu Șirianu.*

Avram Iancu.

Din n-rul trecut: 400 fl. 22 or. și 104 l.

Din M-Ludoșu, 'ni-s'a trimis lista purtată de domnișoara *Elena Solomon*, cu care a adunat dela următorii domni, doamne și domnișoare:

Petru Nirastean, paroch gr. cat. 1 fl., Elena Solomon 1 fl., Maria A. Solomon 1 fl., Cornelia Orasau 1 fl., Lucreția Russu 1 fl., Ana Uțiu 1 fl., Ana Russu 1 fl., Nicolau Tamaș, preot 1 fl., Simeon Bereș 1 fl., Silvia Podoaba 1 fl., Lucreția Roșu 1 fl., Laura Boer, vĕd. 1 fl.

Suma 12 fl.

Din Bodești am primit dela dl invĕtător *Nicolae Boscaiu*, lista de mai jos, pe care a adunat pentru monument dela locuitorii din comunele *Bodești, Cil, Bonțiești, Almaș, Buteni și Tăuți*. Anume:

Nicolau Boscaia, invĕtător 1 fl., George Suciuc, neguțator 1 fl., Ioan Palincăș, ospĕtar 1 fl., Pavel Deliman, cismar 50 cr., Greta Deliman 50 cr., Mitra Șerb 50 cr., Iulia Suciuc 50 cr., Zeni Popa 30 cr., Jurca Rada, pădurar 50 cr., Catiția Mecea 50 cr., Georgiu Brădean, econom 50 cr., Măriuța Brădean 50 cr., Ioan Lucaciu, faur 50 cr., Teodor Rada, preot 50 cr., Maxim Beg, econom 20 cr., Alexă Fericean, econom 10 cr., Teodor Flĕrea, econom 20 cr., Ignatia Fericean, econom 20 cr., Edmund Novac, neg. 1 fl., Marton Geisinger, arĕndaș 1 fl., Ioanti Bugariu, faur 20 cr., V. Z. 50 cr., Georgiu Dirlea, inv. 40 cr., Szatmări Lajos, cismar 20 cr., Vasilie Rada, econom 20 cr., Vasilie Șandru, econom 20 cr., George Șandru, econom 20 cr., Ioan Barbura, econom 20 cr., Vasilie Rada, econom 20 cr., Ioan Fericean al lui Nachi 10 cr., Ioan Fericean al lui Pavel 10 cr., Rusalim Fericean, econom 10 cr., Iorga Lupan, econom 20 cr., Iancu Suciuc, econ. 20 cr., Stefan Rada, econom 20 cr., Milton Rada, econom 20 cr., Teodor Tomus, econom 20 cr., Măruția Fericean 20 cr., Ioan Fericean, econom 20 cr., Ioan Oarce Grecu 10 cr., Ilisie Fărcaș, econom 20 cr., Ander Mecea, econom 10 cr., Vasilie Șandru, econom 10 cr., Ioan Tomuția al lui Niti, econom 50 cr., Vasilie Rada Lica, econom 30 cr., Vasilie Ioldea, econ. 20 cr., Ioan Șandru al lui Nicuții 50 cr., Moise Barbatei, econom 20 cr., Pavel Deșcău, econom 10 cr., Igna Barbatei, econom 10 cr., Iacob Barbateiu, econom 10 cr., Teodor Turcu, econom 20 cr., Toma Lazar, econom 10 cr., Ilca Todor, econom 20 cr., Constantin Tocaciu, cojocar 50 cr., Gornel Lazar, preot 50 cr., Alexandru Mica, capelan 50 cr., Ignat Weis, arĕndator 1 fl., Ioan Ancateu, econom 20 cr., Onica Perva, ospĕtar 20 cr., Teodor Anna, econom 10 cr.

Suma 21 fl.

Din Vaca (com. Hunedoarei) ni-s'a trimis de dl preot *Iosif Costea* urmĕtoarea listă:

Iosif Costea, paroch a dat 1 fl., Ioan Cleș, subprimar 50 cr., Ioan Dragan, econ. 10 cr., Petru Manea al lui Iov 20 cr., Ioan Manea al lui Nese 10 cr., Nicolau Trifa al lui Ilie 10 cr., Ioan Cor al lui Nicolae 10 cr., Lazar Cor. 10 cr., Medrea Lupea 10 cr., Nistor Cor 10 cr., Teodor Golda al lui Teodor 10 cr., Ioan Ionuț al lui Nicolae 20 cr., Lazar Tulea, epitrop 20 cr., Nicolae Tulea al lui

Asta-'i floarea ritului
Și drăguța Mitrului,
Așa-'i floarea cea de aiu
Și drăguța lui Mihaiu.

Chitinel numai frumos
Sĕ 'n capă lelea la coș
Sĕ macine grău frumos,
Sĕ facă pită rotundă
Sĕ mĕnce cu mine 'n tindă.

Tropo, tropo pe podele
Că cismele nu-'s a mele,
Ci le-am căpĕtat din sat
Mulțumesc cui 'mi-le-a dat.

Nu ținea bade băgĕu
Că mor de uritul tĕu.

Cĕte rele, cĕte bune
Dracu la popa le-'a spune,
Că nu-'i popa Dumnezeu
Sĕ ierte sufletul meu!

Ia-te seama după zisă
Ca țiganul după clișă,

Unde-'i dĕrăbul mai mare
Bate-'l Doamne rĕu fi pare.

Hididiș de lĕngă Criș
Bine-'mi pare cĕ viniși
Că dacă nu vrĕ veni
Eu mĕ vrĕ călugări.

Asta-'i fata omului
Norocul feciorului,
Mereuaș cu fata mică
Că n'o mĕncat mai nimică.
Numai unt cu mĕmăligă.

Dui, dui, dui pe cei sĕtui
Și adă pe cei flĕmĕnzi.
Doar' aceia or fi mai blĕnzi.

Dracu-'i mare, eu-'s mic
Mĕ făcu fecior voinic.

Feciorii dela Șiria
Mĕncă lumea cu cănia. Mĕ!

Treji 10 cr., Ioja Barna al lui Petru 10 cr., Dumitru Filip 10 cr., Ioan Neaga al lui Vasile 10 cr., Petru Avram al lui Nicolae 20 cr., Nicolae Gulea 10 cr., Iov Avram al lui Joja 10 cr., Florea Manea, morar 10 cr., Ioan Avram, crâsnic 20 cr., Tanase Popoviciu 10 cr., Medrea Russ, morar 10 cr., Ioja Bërna al lui Nicolae 10 cr., Ioan Manea al lui Iov 20 cr., Nicolae Lupea al lui Gavrila 10 cr.

Suma 4 fl. 60 cr.

Din **Minișiu** (com. Aradului) primim dela economul *George Demșorean* următoarea listă:

Aurora Cimponeriu, școlar 25 cr., Costantin Cimponeriu, școlar 25 cr., George Demșorean, econom 50 cr., Nicolae Tătar, 50 cr., Jotia Bobea Cioiu, econom 10 cr., Vasile Bodea, econom 30 cr., George Rusanda, econom 20 cr., Ioan Curuțiu, econom 20 cr., George Dragalina, econom 10 cr., Petru Popor, econom 20 cr., Ioan Oradan, econom 40 cr., Dimitrie Topor, econom 50 cr., Vasile Demșorean, econom 50 cr., Vasile Dragoș, econ. 20 cr., Onu Batrina, econom 20 cr., Vasiliu Batrina, econom 20 cr., Marița Peti, econoama 10 cr., Nicolae Palascar, econom 20 cr., Onu Sava Crețiu, econom 50 cr., Piva Gaiten Talian, zidar 20 cr., Petru Rusanda Ciocan, econ. 40 cr., Petru Sirbei, econom 20 cr., Dimitrie Neamțu, econom 20 cr., Lazăr Dregiciu, econ. 20 cr., Georgiu Haiduc, econom 50 cr., Todor Dregiciu, econom 20 cr., Simion Niculița, econ. 20 cr., Adam Batrina (Ardelea), econom 20 cr., Stefan Jovu, călcianariu 20 cr., Ioan Ladar, econom 10 cr., Ioan Șarandan, butari 30 cr., Vasile Mosiu, econom 20 cr., Petru Simion al lui Petru, econom 20 cr., Dimitrie Ardelean gav., econom 20 cr., Lazar Haiduc, econom 30 cr., Antoniu Ardelean, econom 20 cr., Simion Murza, econom 20 cr., George Danila al lui Precup, econom 20 cr., Simion Topor, econom 20 cr., Ioan Demșorean, econom 20 cr., Georgiu Savoaie, econom 20 cr., Todor Neamț, econom 20 cr., Petru Curuțiu, econom 20 cr., Petru Șaran, econom 20 cr., Mihaiu Șaran, econom 20 cr., Teodor Naroj, econom 20 cr., Mihaiu Niculiță Dodi, econom 20 cr., Georgiu Niculiță, econom 20 cr., Todor Bar, econom 20 cr., Georgiu Sfetca, econom 10 cr., Mihaiu Tătar, econom 20 cr.

Suma 12 fl. 30 cr.

Din **Chitighaz**, ni-se trimite de către plugarii *Moise Olariu* și *Petru Muntean* lista de mai jos:

Petru Brândaș 20 cr., Moise Moldovan 20 cr., George Grosu 1 fl., Vasile Santău 10 cr., Petru Șipoși 20 cr., George Grosu 10 cr., Augustin Ardelean 40 cr., Mihaiu Gancia 20 cr., Onuț Stan 20 cr., George Bandula 10 cr., Dimitriu Berbecari 20 cr., Petru Chirilescu 1 fl., I. Ioan Ardelean 1 fl., Vasile Beleşi 1 fl., George Muntean 30 cr., soția-i 20 cr., Mihaiu Muntean 10 cr., Petru Santo, dirigent de cor 20 cr., Ioan Selegan 20 cr., Mihaiu Poptelecan 10 cr., Dimitrie Olar 1 fl., Petru Muntean 1 fl., Mihail Bandulea 10 cr., soția-i 20 cr., fiii lor: Ioan 15 cr., Petru 10 cr., Mihaiu 8 cr., Floarea 5 cr., Moise Olariu 50 cr.

Suma 10 fl. 18 cr.

Din **Graț**, un tânăr universitar ne trimite ce dînsul a adunat între colegii sei:

Drd. Corneliu Nyeșiu 1 fl., Drd. Ilarian Rusan 1 fl., Ilie Iancu 1 fl., Bodnarescu 1 fl., Liviu Tamasdan 1 fl. 50 cr., Eugen Hartingh 1 fl. 50 cr.

Suma 7 fl.

Din **Albac**, (comit. Turzii) s'au adunat prin economii *Petru* și *Solomon Todea*, dela următorii:

Petru Todea al lui Ioan 50 cr., Maria Todea a Luțului 10 cr., Solomon Todea al Luțului 20 cr., Marton Todea al Luțului 50 cr., Petru Todea al Luțului 10 cr., Ioan Corchișiu econom 20 cr., Ioan Todea al lui Visalon 20 cr., Nicolae Todea al lui Visalon 10 cr., George Popa al Gigiului 10 cr., Ioan Bumbfonea 20 cr., Dumitru Stana-Dumi 20 cr., Ioan Pleșia al lui Pilimon 10 cr., Petru Joldeșiu al lui Dumitru 10 cr., Petru Corchișiu al lui Bandula 20 cr., Nicolae Petrea al lui Avram 10 cr., Simeon Han, cărci. 10 cr., Nicolae Stan a Codri 10 cr., Simtion Precup 20 cr., Ioan Nyeșiu al lui Dumitru 10 cr., Petru Han al Mișului 10 cr., Teodor Zgaiba Rujila 10 cr., Ioan Patîția al Ontului 10 cr., Nicolae Zgaiba al lui Puciuța 20 cr., George Coste al lui Gligore 20 cr., Ispas Coste al lui Papa 10 cr., George Pleșia al lui Indriu 10 cr., George Todea Lola 10 cr., Ioan Todea Hirbea 10 cr., Simcon Corchișiu Cion 10 cr., George Onețiu al lui Ciopârțau 10 cr., Petru Dobra al lui Tolomei 10 cr., George Todea al Pojoreni 10 cr., Mihaiu Negrea al Puciuului 10 cr., Macaveiu Han al Hârti 10 cr., George Todea Toanea 20 cr., Teodor Dobra al Gyurchi 10 cr., Petru Jurju al Sirbului 5 cr., Toader Toader al Tomi 5 cr., Samfira Todea a lui Simteon 20 cr., Ana Todea a Doadi 10 cr., Samfira Lazar a lui Iacob 10 cr., Ana Han a Dojului 10 cr., Ana Corchișiu a Sofanului 5 cr.

Suma 6 fl. 05 cr.

Singuratici ni-au trimis:

Domnii: *Dr. Avram Mihaiu*, medic-șef al spitalului „Cocoș” din *Bilcurești* 20 lei; *Petru Gubari* din *Nădlac* 50 cr.; *Daniil Crișian* din *Valea-Dosului* 1 fl.; *Ioan Bocean*, culegător de litere 1 fl.

Suma 2 fl. 50 cr. și 20 lei.

De tot 475 fl. 85 cr. și 124 lei.

T. Liviu Albini,
dătător de samă.

CRONICĂ.

Abonaților noștri. Se aduce la cunoștința abonaților „Foi Poporului”, că acesta e cel din urmă număr ce se mai trimite acelorora, care nu și-au înnoit încă abonamentul pe jumătatea a doua a anului!

Administrația.

O moarte groaznică. Familia Maieștiții Sale Împăratului-Rege, a mai îndurat în zilele trecute o grea bătaie a sortii. *Archiducele Wilhelm*, fratele mai tânăr al *Archiducelui Albrecht*, unchi ai Împăratului, a murit, și anume în chip neferesc. Dumineca trecută (29 Iulie n.) a eșit la călărit pe drumul de lângă *Baden*, când deodată îi vine în față un tramway electric. (un fel de tren ce umblă prin oraș). *Archiducele* vrînd să și probeze calul că oare spăriase-va, a poruncit conducătorului tramwayului ca să fluiera. Acesta a fluierat și atunci calul a început la o fugă groaznică. *Archiducele* vînd că nu poate să oprească calul, a voit să sară de pe cal, dar un picior i-a rămas în scăriță și astfel a fost tîrît după cal timp mai mult. Când calul s'a oprit *archiducele* a fost aproape mort, și a murit peste câteva cîsurii. Dînsul

era de 57 ani și comandant peste toată artileria (trupa de tunari) ai țerii.

Instrucție intru cunoașterea notelor și compunerea și conducerea de coruri va da dl învățător *Teodor Varna* în *Sărăud* (lîngă *Tășnad*) dela 20 August st. n. până la 10 Septembrie. Doritorii de a lua parte la curs se înștiințeze dlui Varna până la 15 August n. De nu vor fi macar 12 ascultători cursul nu se va ține.

Furtună grea. Din *Ponor* (Munții Apuseni) ni-se scrie: În noaptea de 16 spre 17 Iulie, după îndelungata secetă ce părlise de tot hotarele, și oamenii erau desnădăjduiți, D-zeu tare ne-a îmbucurat trimițându-ne o ploaie bogată, de care au înviat toate! — Dar bucuria noastră a ținut puțin, căci în 17 a. l. c. cam pe la 3 $\frac{1}{2}$ oare p. m. s'a descărcat asupra comunei noastre și giur o grîndină de mărimea nucilor, care în timp de zece minute ni-a nimicît tot. Paguba e mare. Poporațiunea e la culmea desnădăjduirii.

L. C.

Foile străine despre noi. Se scrie foarte mult și foarte bine despre noi Români ardeleni în zeci și zeci de foi din toate țările străine. Lipsa de spațiu ne-a silit să lăsăm afară în acest număr reproducerea din ele. În numărul viitor nădăjduim însă a pute aduce părți din scrisorile lor.

Din Bozovici ni-se scrie, că la 28 Iunie c. s'a ținut acolo examenul la școala română, cu fetițele de școală, și însuși un părinte ne spune, că a reușit examenul neașteptat de bine. „Eu am o fetiță, care abia de astă toamnă umblă la școală — serie părintele — și fiind eu de față la examen am rămas uimit, atât eu cât și domnii care erau de față de aceea cum am înaintat noi cu școala română de fete, într'un singur an, prin străduința d-șoarei învățătoare *Eufrosina Saberca*, căruia îi și sînt foarte mulțumitor pentru truda ce și-a dat-o a ne cultiva fetițele în decursul anului școlar”. — Luăm cu bucurie notiță despre acest frumos spor.

Convocare. Adunarea generală a despărțimentului XIII. din *Abrud* al „Asociațiunii transilvane” se convoacă prin aceasta pe ziua de 12 August n. c. (31 Iulie st. v.) la 10 oare a. m. în comuna *Ofenbaia*, la care adunare se invită onorații membri precum și toți binevoitorii, care se interesează de progresul poporului român.

Abrud, în 23 Iulie 1894.

A. Filip,
Director

Dr. Vasile Fodor,
secretar.

Mai nou.

Dela iubiiții noștri osândiți.

Știri sosite dela iubiiții noștri întemnițați din *Seghedin* și *Vaț*, ne vestesc că au ajuns intru toate bine la locul de osîndă, că sînt sănătoși, veseli, nepăsători și bucuroși pătimitori pentru marea cauză.

Dl *Aurel Suciu*, osîndit pentru Memorand, a fost și d-sa după-cum vestește o telegramă din *Arad*, arestat și trimis cu dl *Veliciu împreună, însoții de gendarmi, la Vaț.*

Proprietar și editor: T. Liviu Albini.
Pentru redacție, în lipsa dlui Ioan Russu Șirianu, răspunzător: George Moldovan.

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Necumpătul în beutură și vindecarea lui.

Nu numai oamenii, dar' chiar și animalele țin cumpăt în mâncare. Rar se întâmplă ca unul ori altul să se abată dela calea cea bună a cumpătului în mâncare și mai totdeauna simte urmările neplăcute ale acesteia: dureri de stomac (rinză), dureri de cap, nedormire, friguri și adesea boale îndelungate.

Nici pe departe însă nu trec oamenii marginile cumpătului în mâncare, precum le trec în beutură. Vedem familii sărace, ai căror membri flămânzesc chiar, și cu toate aceste capul familiei umblă de multe ori „chefuit“. Necumpătul în beutură din zi în zi se lățește tot mai mult și urmările rele și păgubitoare ale acestuia cine nu le cunoaște?

Certe, băteii, schilăviri, omoruri, aprinderi, furturi, stricarea traiului bun între bărbat și femeie, curvii, prăpădirea averii, creșterea rea a copiilor, stricarea societății prin pildă rea, stricarea sănătății și adesea timpirea minții și chiar moartea celui necumpătat.

Câte rele și câte păcate! Dar' Dumnezeu oare nu spre acest sfârșit va fi lăsat viața de viie, poamele și bucatele, din care se fabrică beuturi? Negreșit că nu. Dar' ce o să-i faci omului, dacă mai bucuos îmbrățișază răul decât binele?

Este, ce să-i se facă; fiindcă „toată boala are leac“ și prin urmare și necumpătul în beutură își are leacul seu. Leacul acesta însă nu vindecă „ca și când ai lua cu mâna“, ci pe încetul, cu răgaz, dar' cu atât mai sigur.

Căile, care duc pe oameni la cumpăt, sunt fără îndoială: „reuniunile de temperanță“, ce s'au înființat și se înființează pe zi ce merge chiar și prin comunele românești. Îți e mai mare dragul, când cetești, că în cutare și cutare comună românească s'a pus temelie unei „reuniuni de temperanță“?

Dar' să vedem ce sunt „reuniunile de temperanță“.

Dacă într'o comună: preotul, învățătorul, notarul și 10—20 ori și mai mulți fruntași, se întrunesc și recunoscând stricăciunile necumpătului în beutură, iau hotărârea nestrămutată de a se reține dela prea multă întrebuintă a beuturilor spirituoase și dacă hotărârea aceasta o țin cu sfințenie, împreună cu toți din familiile lor — aceasta este o „reuniune de temperanță“ (tovărășie de cumpătare).

La cei 10—20 membri ai reuniunii, — dacă ei, tari în hotărârea lor, merg fără șovăire spre ținta la care voesc să ajungă, — se alipesc azi 1, mâne 2, poimâne 3 și așa mai departe, până în-

treagă comuna devine stăpânită de aceleași simțiri în privința întrebuintării beuturilor spirituoase.

Ear' un lucru așa de bun, cum e o astfel de reuniune, e vrednic de luarea aminte a tuturor. Negreșit, cei mai pricepuți și mai cu minte au să se pună în frunte și obștea va să-i urmeze.

Pasul cel dintâiu și cel mai însemnat pentru a ajunge la cumpătare în folosirea beuturilor este: *încungiurarea cărcămei și a însoțirilor la beutură în alte căsi.*

Numai omul, care a devenit în adevăr bețiv, bea și singur ori și unde și ori în ce timp până nu mai știe de el. Ceialți oameni însă numai în ceata mai multora alunecă de beau prea mult. Fiind mai mulți, se îndeamnă unii pe alții și cu chipul acesta ajung de beu „pân' și-au beut mintea“, „pân' dau cu oala 'n căne“. Deci tovarășii la beute sunt de a să încungiura înainte de toate; ear' beutura, de care nu ne putem lipsi, să fie adusă acasă, unde la toată întemplantă, nu vom fi ispitiți nici-odată de a trece peste măsură de beutură, care ne e folositoare.

Adevărat că, făcând așa, nu vom mai îmbogăți pe Jidani. Dar' ajungă-le! Sântem destul de storși și până acum și de vom urma tot așa, va fi vai de noi.

Dimpotrivă, înființând „reuniuni de temperanță“, îndeplăc și fericire au să între în casele românești de pretutindenea; ear' lipsa, boalele și ticăloșiile se vor împușina și cu vreme vor înceta cu totul, devenind noi Români o nație plină de putere și de virtute.

Eată și o formă de *statute*, după care ar ave să se îndrepteze cei-ce intră în „reuniunea de temperanță“!

Statutele

„reuniunii de temperanță“ împotriva beuturilor spirituoase din comuna . . . . .

§. 1. În comuna . . . . comitatul . . . . se înființează „reuniunea de temperanță“, care are de țintă a înainta cumpătarea.

§. 2. În această reuniune poate intra ca medular ori-ce bărbat și femeie, care își dă cuvântul că ia asupra sa îndatorirea de a se conțeni cu totul dela beuturile spirituoase sau că le vor întrebuintă numai cu cel mai mare cumpăt.

§. 3. Membrii reuniunii își dau cuvântul, că vor trăi cu cumpăt și adevărat:

A) Nu vor bea nici-odată beuturi spirituoase în cărcăme.

B) Nici chiar în vre-o altă casă nu se vor însoți mai mulți cu scop de a bea.

C) A nu bea de loc beuturi spirituoase nici cu privilegiul vnzărilor și cumpărărilor.

D) Dumineca și în sărbători a nu bea înaintea serviciului Dumnezeesc.

E) Când vor ajuta altuia la ori-ce lucru: la zidiri, la cărat, la arat ș. a. n'au să bea de loc beuturi spirituoase.

F) A nu da fiilor până la vârsta de 20 ani nici un fel de beutură spirituoasă.

G) Membrii reuniunii vor purta de grije, ca fii lor se nu să împreune cu tineri stricați, dela care ar pute ușor să se prindă și la ei patima de a bea sau alte năravuri rele.

H) A împedeca pe fiii lor de a-și petrec- Dumineca și în sărbători în casa cărcămei.

I) Cu cumpet se va pute bea: acasă, la nunți, la petreceri, la pomene, la clăci și în călătorii. Dar' nici când mai mult de o decilitra de rachiu după olaltă; ear' peste 3 decilitre la (1 dimineața, 1 la amezai și alta seara) nici la o întemplantă nu.

Bere și vin încă numai după prânz să bea și nu mai mult de o jumătate de litră.

J) Se îndatorește a nu îmbia pe alții și nici a primi dela alții mai multă beutură de cât s'a satorit aici și peste tot a duce o vieță curată, cu trezvie și dând tuturor pildă bună.

L) Cel-ce se înscrie în protocolul membrilor Reuniunii de temperanță, cu chipul acesta se socotește a fi făcut legătura de a se ține cu sfințenie de toate câte sunt aduse înainte în aceste statute.

M) Ca membru are drept de-a lua parte la adunările Reuniunii și în acele de a-și spune părerea sa (de-a vota).

N) Membrii reuniunii se fac pe vieță; dar' pot eși din ea ori-și-când; numai aducând această hotărâre a lor la cunoștința președintelui.

§ 4. Treburile Reuniunii le conduce direcțiunea, care consistă din 10 membri; dintre cari: 1 președinte, 1 vicepreședinte, 2 notari, 1 cassar și 1 controlor.

§. 5. Membrii direcțiunii se aleg pe un an și pot fi din nou aleși.

§ 6. Pentru-ca direcțiunea să poată aduce hotărâri trebuie să fie de față cel puțin 5 membri.

§ 7. Direcțiunea sau comitetul ține adunări ordinare de patru-ori pe an; dar' poate ține și mai multe cerând trebuința. Locul adunării va fi sau în școală sau în altă casă cinstită.

§. 8. Comitetul sau direcțiunea poartă grije de averea reuniunii, revede socotelile fondului și face dare de seamă despre lucrarea sa adunării generale.

Comitetul hotărăște și când vre-unul din membri se abate dela ținerea datorințelor arătate în statute.

§. 9. Adunarea generală se ține odată pe an și anume la începutul anului. Ea alege direcțiunea, hotărăște când e de a se scoate vre-un membru din reuniune în urma arătărilor făcute de comitet, revede socotelile fondului și aduce hotărâri

spre binele reuniunii, în marginile statutelor.

§. 10. Hotăririle în adunările generale le aduc membrii prezenți ori-câți ar fi aceia.

Când e însă vorba de a schimba statutele sau de a desființa reuniunea, trebuie să fie de față cel puțin jumătate din membrii reuniunii.

Hotăririle peste tot trebuie să fie aduse cu 2 din 3 părți ale membrilor prezenți.

§. 11. Președintele reprezintă reuniunea în afară, față cu direcțiile, conchiamă adunarea generală și comitetul în acele duce presiul, susține ordinea, enunță hotăririle și îngrijește de ducerea în deplinire a acelor.

§. 12. Dacă unul sau altul din membri calcă statutele, pe acela președintele îl face atent prietenește între patru ochi.

Dacă nu-și ține cuvântul dat nici a doua-oară, aceasta se aduce la cunoștința comitetului, care, după-ce ascultă pe vinovat, îl dogenește aspru.

Dacă nici aceasta n'a folosit, comitetul are drept să-l delătore din sinul reuniunii pe timp mai scurt sau mai lung. Vinovatul are drept de a apela la adunarea generală, care-l poate scuti de sentința comitetului, dacă acela promite, că se va îndrepta.

§. 13. Celui, care în timp de 3 ani și-a ținut cu credință cuvântul, comitetul este îndatorat a-i da un atestat de recunoștință.

§. 14. Vice-președintele în cas de trebuință ține locul președintelui.

§. 15. Notarii duc protocolul în adunările direcției și a-le adunării generale, precum și alte scrisori ale reuniunii, care, toate, le și subscriu împreună cu președintele, eventual vice-președintele, expedând, ce e de expedit și grijind ce trebuie să rămână pentru archiva reuniunii.

§. 16. Reuniunea va avea un fond, compus din bani și bucate.

§. 17. Cassarul manipulează fondul reuniunii, purtând socoteala în regulă, cu documente despre banii primiți și cheltuiți în urma hotăririlor comitetului și adunării generale. Toate documentele sunt de a se contrasemna de controlor și de a se vidima de președinte.

§. 18. Controlorul revede socotelile și documentele și aflând neorîndueli, le face cunoscute președintelui.

§. 19. Comitetul poate da ajutor din fond acelor membri ai reuniunii, îndeosebi celor săraci, care în timp de 3 ani n'au călcat cele prescise în statute.

§. 20. Simțindu-se lipsa unui regulament intern, comitetul îl va compune în marginile statutelor și adunarea generală îl va aproba.

§. 21. Hotăririle aduse pentru schimbarea vre unui §. din statute sunt

de a se aduce la cunoștința ministrului de interne.

În cas de a se desființa reuniunea, averea ei se va folosi spre vre-un scop bisericesc sau cultural din loc.

§. 22. Statutele aceste, primind-se de adunarea generală, se scriu în 3 exemplare, și pe calea serviciului protopretorial se subștern domnului ministru de interne pentru aprobare.

Reuniunea se deobligă a se supune întru toate acestor statute și cu deosebire a se supune urmărilor legii.

Când reuniunea ar urmări și alte scopuri afară de cele prevăzute în statute și prin activitatea sa ar primejdi interesele statului sau ale membrilor reuniunii, să se închidă neamînat prin guvern și după rezultatul investigațiunii făcute în regulă, să se poată, sau desființa cu totul, sau a se constrînge la ținerea conștientioasă a statutelor.

N. N.
președ. inter.

N. N.
not. int.

Întocmirea grajdurilor.

„Satul arde și „Economul“ se peptenă“. Astfel va fi zicînd mulțimea cetitorilor nostri care, închinînd oare-cum toate celelalte lucrări, sînt buni-bucuroși dacă, acum în toiul secerișului și treeratului (îmblătului), au când să-și adăpostească grăunțele și nutrețul. „Trebuie să vedem mai întăiu de ceea-ce ne arde la degete“, vor fi zicînd unii și alții și și cu drept cuvînt. Este însă negreșit bine să ne gîndim, din bună vreme, și la trebuințele economice de mai tîrziu. Și încă ceva: mulți economi au isprăvit sau în curînd vor fi isprăvit cu secerișul și uscarea fînului. Sînt earăși destui care amină treeratul cu săptămănil și și cu lunile chiar. Într'aceea ar avea timp deajuns să clădească, cerînd trebuința, grajduri noue, să dreagă pe cele vechi și mai ales să le înzestreze cu pardoseală și ferestri în regulă. Asemenea lucrări și îndeosebi zidirea de grajduri noue ar trebui să se facă peste vară, una fiindcă vitele se află la pășune și nu ne stau în cale, alta fiindcă zidul nou cere căldură spre a se usca cum s'ar cuveni.

Despre cum și din ce ar trebui clădite grajdurile, vom vorbi pe larg cu alt privilegiu. Vom țermuri deci spusele noastre, de astă-dată, la câteva povețe vrednice de urmat.

Grajdurile scunde (joase) au scăderea că nevoesc vitele a petrece în aer stricat și vătămător sănătății. La nu puțini țerani de ai nostri am văzut grajduri atît de scunde, încât bietele vite sînt osândite a sta cu capul stălcit și coarneaule plecate ca vai de loc. Prin ridicarea părăților sau macar a grinzilor, neajunsul pomenit s'ar putea îndrepta. Grajdurile ar trebui să aibă înălțimea de 2¹/₂ m. cel puțin!

Prin clădirea de grajduri mici în număr de 3—4 se îngreuează paza, nu-

trirea, adăpatul, scoaterea gunoiului și c. l. Unde dar', îngăduie locul și celelalte împregiurări locale se vor clădi numai 2 grajduri mari, unul pentru cai și altul pentru vite. Pe seama vițelilor și mînzilor se recomandă facerea în lăuntru grajdului a 2—3 sălașe (găbanașe, cotârle) împrejmuite cu lăstari, scănduri sau nuele groase și avînd esle firește joase și mici. Economii mai săraci vor fi siliți a se mulțumi cu un singur grajd mărișor și împărțit prin lăstari sau altceva.

Osândiți fiind să ierneze la întunec caii și celelalte animale agricole adese se potignesc și capătă boale de ochi și c. l. Ferestrite au tăbli și fără sticlă, îndatinate la noi, cu scăderea că, în vreme de ger trebuie ținute închise și astfel lumina nu are pe unde străbate. Economii nostri ar face deci bine să înzestreze grajdurile, noue și vechi, cu ferestri de sticlă, azi destul de ieftine.

O cerință neapărată este împrosătarea aerului prin deschiderea ușii și cutărei ferestri, de 2 ori pe zi cel puțin.

Una din greșelile, din care va trebui să învinuim pe cei mai mulți țerani, este că nu mătură painginișul adese grămădit, nici nu astupa în regulă crepăturile grinzii uneori nici chiar spărturile aflătoare deasupra. Urmarea e, că gozurile și floarea de nutreț și praful se revarsă earăși, pricinuind murdăria și nu arareori boale grele de ochi.

Trecînd sub tăcere celelalte scăderi, să ne fie iertat a vorbi mai pe larg de pardosirea grajdurilor.

Fie din obicei, fie din cauza sărăciei sau a nepăsării, destul că și astăzi întălnim la noi destule grajduri lipsite de podeală (podine, podile). Murdărie cumplită, aer stricat, rânit anevoios și mare pierdere în urină (ud): eată urmările.

Ca material de podit grajdurile vedem aplicăndu-se la noi scănduri sau blane cioplite de brad, rareori scănduri de stejar (gorun), de arin (anin) sau de fag. Pe alocurea se aplică caferi (bărne subțiri) de brad. Cel mai trainic este lemnul de stejar. Scăndurile și caferii de brad și mai ales de fag au scăderea, că putrezesc în grabă, că vitele alunecă ușor și că absorb (sbeau) multă urină, pricinuind astfel stricarea aerului.

Neasemănat mai ieftină, mai practică și trainică este pardosirea cu cărămizi și cement. Îndegetările următoare ne vor lămuri.

Începutul se face prin netezirea și baterea cu un maiu greu a pămîntului, căruia i-se va da înclinarea cuvenită (1¹/₂ centim. la 1 m.), înspre scocul de urină. O sfoară întinsă servește pentru de a însemna linia scocului.

Ca fiind prea netede și lunecoasc, cărămizile de mașină nu se potrivesc, nici cărămizile ușoare, spărgăcioase (mălăețe) și strîmbe. Așadar' cărămizi îndatinate

clonțuroase, grele (inchiegate) și arse bine. Ele se așează rînduri-rînduri, la depărtare de un deget. Potrivirea se face prin baterea cu ciocanul a lațului alb, care se pune cruciș și curmeziș peste rînduri. Cărămizile din vecinătatea sfirii se vor așeza cam înclinate spre olaltă, formând astfel o cufundătură lătăreață pentru scurgerea urinii.

Într'aceea se pregătește din 1 parte cement, 2 părți nêsip aspru de zidari, și din apă un fel de cir grosior, asemenea varului de zidit. Cirul se amestecă bărbătește într'un coș de var, se toarnă peste cărămizile așezate și se împrăștie de repetite ori, cu dalta și apoi cu o mătură aspră. Urmând astfel, întreg cirul se străcură în golurile rămase și în curînd se învîrtoașe ca peatra, legînd cărămizile împreună.

Acest fel de pardoseală întrunește toate cerințele dorite și anumit:

Pe seama unui grajd, care măsură d. p. 6 m. în lățime și 8 m. în lungime (= 48 m. pătrați = 480 urme pătrate) nu trebuiesc decât 960 cărămizi, 1 car de nêsip și cement de vre-o 3—4 fl. Întocmirea însăși e ușoară și ieftină, așa că spesele abia se urcă la 30—35 fl. cu material cu tot. Chiar și podirea cu scânduri subțiri și caferi de brad se vine scumpă.

Dintre celelalte foloase datorite pardoselii amintim în treacăt, că dăinuiește aproape în nesfîrșit, că se poate drege (repara) cu înlesnire și că nu îngăduie urinei străcurarea în jos.

Îmbunătățirea apei de beut.

Pentru îmbunătățirea apei de beut se aplică fel și fel de mijloace: filtrare, (străcurare), amestecare cu siropuri și dulceturi cu vin, cognac (rachiu de vin), suc de lămâie, ș. a., dar' toate aceste mijloace nu îmbunătățesc apa însăși, ci numai gustul ei; căci nici prin micul adaos de cognac, nici prin filtru nu se pot depărta și nimică bacteriile, (un fel de vietăți mititele), cari apa stătută sau din fîntâni rele o fac păgubitoare sănătății. Cel mai sigur și totodată și cel mai simplu mijloc de a îmbunătăți apa este să o ferbem cam o jumătate de oară. Apa feartă însăși nu are gust plăcut. Îi putem îmbunătăți gustul amestecîndu-o cu aer prin aceea, că o batem timp mai îndelungat în un vas deschis cu o măturice, sau prin aceea, că o amestecăm cu siropuri, cognac, suc de lămâie etc. Pentru cei, cari nu au la îndemână astel de lucruri, fac un foarte bun serviciu *poamele uscate*, mai ales perele. Luăm la 1 litră de apă cam 50 grame felii de pere uscate, pe cari le ferbem până-ce se înmoaie cu desevîrșire, apoi străcurăm această zamă și o punem să se răcească. Limpezită, această apă gălbue o putem folosi la

beut, avînd gust plăcut și răcoritor și fiind și altcum priincioasă sănătății. În timpul acesta al ferbințelilor de vară mijlocul arătat de a îmbunătăți apa de beut va fi binevenit, mai ales acolo unde nu se prea află apă de fîntână bună de beut.

Urzicile și cultura lor.

Urzicile sunt privite la noi ca fiind burueni netrebnece. Câți nu afurisesc urzicile, cându-i pișcă! În cătățimi mai mici, ele se folosesc ca nutreț pe seama rimătorilor, rareori ca mîncare pentru oameni. Hotărît însă, că urzicile se deosebesc prin câteva însușiri de cel mai mare preț. Scurtele expuneri ce urmează ne vor lămurî.

În Irlanda, Scoția și Germania, urzicile se mîncă în în amestec cu spînac (spinac, spinad) și cu varză (curechiu). Din foile tinere se poate găti o fertură gustoasă și nutritoare. Pe alocurea se gătesc cu oleiu (oloiu, uleu) proaspăt de in și cu hrean (hirean). Zama de urzică servește ca mijloc de curățit sângele. Din cotoarele de urzici se pot pregăti fuioare ațoase, trainice și frumoase. În Svedia se gătesc din urzici pânze aveau foarte bune și vestite. Taiate mărunt și amestecate cu tărîțe, urlueală și c. l. urzicile alcătuesc un nutreț prețios pe seama rimătorilor și altor animale agricole.

Urzicile se îndestulesc și cu pământuri sărace. Ele cresc bucuros pe lîngă ziduri, garduri, prin șanțuri și isbutesc, am putea zice, ori și unde.

Deosebim două soiuri mai răspândite: *urzica mare* sau îndatinată și *urzica mică*. De recomandat este cea dintăiu, ca fiind mai spornică. Dacă-i priește unde s'a sîmînat înadins, ea trăește așa zicînd în nesfîrșit. Cosită și apoi uscată la soare sucul ei arzător piere. Vitele o mîncă bucuros, mai ales în amestec cu paie sau fîn obicînit. În stare verde, ea servește ca hrană pentru rimători cum și pe seama galițelor.

Leac contra mătreaței.

Sub numirea de mătreață se înțeleg solzii mititei ce se despoaie de pe pielea capului. Un mijloc nimerit pentru curățirea ei este să amestecăm și apoi să topim împreună și anume: 1/2 chilog. „rum“ 75 grame spirit curat (alcohol), 75 gr. apă, 3 gr. „tinctură de cortarinde“, 3 gr. „carbonat e amaniac“ și 5 gr. „carbonat de potaș“.

Cleiu chinezesc.

Pentru a lipi bucățile de porțelan, marmoră, peatră și c. l., Chinezii gătesc un cleiu foarte trainic și anume din 54 părți var stîns măcinat, 40 sânge proaspăt și 2 părți de „peatră acră“, care le amestecă bărbătește.

Dorințele calului.

La deal nu mă bate!
La vale nu mă sil!
La șes nu mă cruța!
În grajd nu mă uita!
De fîn bun și grăunțe nu mă lipsi!
Dămi apă curată și la timp!
Țesala și peria nu le cruța!
Îngrijește de așternut uscat!
Osteuit și nădușit nu mă părăsi!
Bolnav și la frig nu lăsa să sgriburesc,
de zăbale nu mă smânci, mînios fiind, nu mă bate!

Arabii zic: Orzul de seara trece în spatele calului, ear' orzul de dimineața în bălegar!

Oprirea sughițului.

Sughițul se poate oprî în următoarele chipuri: Ținem răsufierea, ridicăm capul în sus, ear mînile le ținem strînse de asupra urechilor. Înghițim încetinel și lung timp apă rece; făcînd să strănutăm, ținînd mai multă vreme mînile în apă caldă; ținînd în gură apă amestecată cu oțet.

Mistuirea ouălor.

Știut este, că ouăle ferte se mistuesc mai anevoie decât sorbite fiind în stare crudă. Un învățat a făcut cercări amănunțite și a găsit, că se mistuesc și anume: ouăle de găină crude și bătute în 1 oară și 20 minute, crude și nebătute în 2 oare și coapte ca păpară (păparadă) în 3 1/2 oare.

În care lapte s'a pus apă?

Pentru de-a stirci, dacă cutărui lapte s'a adăogat apă, purcedem astfel:

Se ia o sticlă (uiagă, glaje) lungă și îngustă, care se spală bine, apoi se pune cu gura în jos. După-ce s'a svintat bine, se umple cu laptele de cercat și se ține în pivniță sau aiurea la răcoare. În timp de 24 oare apa se duce la fund. ear' zărul și smântâna se așează de-asupra.

Așa am cetit în *«Amicul Progresului român»* din București. Însine nu am cercat.

Păstrarea șuncilor afumate.

Adese se întemplă că șuncile sau alte cărnuri afumate încep să se strice, mai ales în vremea căldurilor. Drept mijloc sigur se recomandă pachetarea cărnurilor afumate în hîrtie de pergament, care a fost stat timp de 1 oară în oțet ferbinte. Cărnurile astfel împachetate se așează într'o lădiță printre multă cenușe. Lădița trebuie ținută închisă. Deasemenea se pot păstra cărnații afumați.

Știri economice.

Mișcarea populației în Ungaria.

Din cel mai nou „Anuar statistic ungar“, ce a apărut zilele acestea și al cărui autor este președintele biroului statistic unguresc. Dr. *Fekelfalussy József*, însemnăm următoarele: Numărul total al locuitorilor de pe teritoriul de sub stăpânirea ungurească era în 1869: 15.509.455; în 1880: 15.739.259; în 1890: 17.461.791. Va să zică, în cei 20 de ani din urmă populația acestei țeri s'a sporit cam cu două milioane. Numărul femeilor a în trecut pe al bărbaților, așa că în 1890 se veniau tot la 1000 de bărbați cam 1015 femei, Mai trist este, că numărul căsătoriilor se împuținează din an în an. Așa în 1885 s'a încheiat 165.169 căsătorii; în 1886 numai 160.674; în 1887 numărul a scăzut la 151.511; în 1891 abia s'a încheiat 150.720 căsătorii. Dela 1885 încoace, afară de un singur an (1888), numărul celor căsătoriți a mers an de an cu pași repezi înderet. În mod îngrozitor s'a sporit și numărul emigranților în America. Din an în an acest număr crește. Așa pe când în 1881 au emigrat în Statele-Unite nord-americane 6756, în 1892 numărul celor emigrați ajunsese la 32.683 locuitori.

Stipendii pentru industriași.

Camera comercială și industrială din Brașov publică concurs pentru două stipendii de câte 300 fl. pentru acei industriași tineri, srguincioși și dibaci în măiestria lor, cari pentru înmulțirea cunoștințelor ar voi să meargă la cutare școală de specialitate din străinătate. Cererile înzestrate cu timbru de 50 cr., sunt a se adresa până la 20 August n. c., numitei camere în Brașov. Pot petiționa industriași, cari s'au născut sau locuiesc pe teritoriul unuia dintre comitatele Brașov, Sibiu, Târnava-mare și Făgăraș. În petiție este a se arăta: numele, locuința, împregiurările familiare ale petentului, felul măiestriei sale, câte și ce limbi știe; apoi carte de botez, de sărăcie și testimoniu de moralitate și despre ocupațiunea de până acum. Întâietatea vor ave ceice lucrează cu fier și metale sau cu peatră.

Curs de poștă și telegrafie de șese luni pentru oficiali ajutători de poștă și telegrafie, se va deschide dela 1 Septembrie a. c. Acești oficiali vor fi întrebuințați la serviciul de manipulațiune cu un salariu anual de 500 fl. până la 700 fl. Cursurile se vor ține în orașele Mișcolț, Brașov, Tîrgul-Mureșului, Arad, Canja-mare, Lugos, Niregyháza. Ca ascultători la aceste cursuri se primesc în rândul întâiu soboficieri eșiți din serviciul militar activ, apoi aceia, cari au servit deja ca magistri postali sau expeditori, cari au absolvat patru clase ale unei școale medie, tineri, cari au trecut peste 16 ani și au absolvat a 4—6-a clasă a unei școale medie. Concurenții trebuie să documenteze, că au împlinit 16 ani și n'au trecut al 35-lea an, că sunt cetățeni unguri, că cunosc bine limba maghiară în vorbire și scriere, că au un trecut nepătat și că trupește sunt apți pentru serviciul postal și de telegrafie. Ascultătorii cursului, afară de suboficieri, plătesc 10 fl. taxă de înscriere și didactru. Cererile de primire sunt a se adresa până în 10 August n. 1894 pe calea diregătoriei, adecă a pretorului sau a primarului competent, acelei direcțiuni de poștă și telegrafie, unde petentul vrea să asculte cursul.

Vițe americane altoite de vnzare. Economul din *Miniș*, posta din urmă *Gyorok*, îmbie spre vnzare altoi de vițe americane. Doritorii să se adreseze la numitul econom.

O nouă chartă a căilor ferate din Austro-Ungaria. La stăruința direcțiunii căilor ferate ung., *H. Koch* a plăsmuit o nouă chartă (plan) a căilor ferate din Austro-Ungaria, în mărime de 1.65×1.20 și cuprinzând toate stațiile și haltele monarhiei și depărtările în chilom. Charta a apărut în ediție germană și ungurească și se capătă la ori-ce stație cu prețul de 1 fl.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 165. În „*Foaia Poporului*“ nr. 13 a. c. ați recomandat, onor. dle redactor, cânepa italiană ca mai presus de celelalte soiuri. Totodată ați zis, că fiind mai groasă, cânepa italiană trebuie cosită. Dacă da, atunci cum se va alege cânepa de sămânță de prăsilă?

În podul locuinței mele s'au prăsit sumenție mare de gărgărițe, deși nu se află decât orz și cucuruz. Vă rog să-mi arătați, care este mijlocul cel mai sigur a stîrpi aceste gărgărițe.

T. Andrășescu,
econom.

Răspuns. Precum cânepa italiană așa și soiul îndatinat la noi ar trebui să se cosească, scoaterea din pământ fiind obositoare și împreună cu multe alte scăderi. Eată pentru-ce recomandam cositul și nu din cauza grosimii cotoarelor. Cânepa de prăsilă se va cultiva dechilin sau și printre cucuruz, la o depărtare potrivită.

Despre gărgărițe și stîrpirea lor am fost publicat anul trecut o expunere, pe care o vom mai tipări-o în vre-un număr viitor.

Întrebarea 166. Subscrisa sunt de 14½ ani și cercetez școala pentru lucrul de mână. Dorința mea ar fi să trimit pe seama expoziției din București 1 iie, 2 cătrințe, mai multe ștergare, 1 covor și alte obiecte făcute de mine. Neștiind însămi, Vă rog să-mi împărtășiți în prețuita „*Foaia Poporului*“ adresa dnului Cristea, spunându-mi totodată, dacă la expoziție se încuviințează premii, cine primește răspunderea pentru obiecte și cât de mari sunt speșele de transport?

Ana Sântein.

Răspuns. Spre a nu întârzi, trimite obiectele împachetate la adresa dlui Nicolae Cristea, asesor consistorial în Sibiu, de unde vei primi la cerere, toate deslușirile trebuitoare. La expoziția amintită se împart și premii. Pentru obiecte așa ușoare speșele de transport sunt foarte mici.

Întrebarea 167. Aș dori să plantez în curtea sf. biserici de aici vre-o 50—100 brazi de pădure în mărime de 2—3 metri. Vă rog să-mi spuneți în „*Foaia Poporului*“, de unde și cu ce preț i-aș pute cumpăra și când ar fi bine să-i sădesc, toamna sau primăvara? Răspunsul să se dea sub numele *Dascălul-mare* în S.

Răspuns. Brazii aduși de-adreptul din pădure se prind foarte cu anevoie și numai fiind mici, de 30—50 centim. Adresează-te deci la grădinarul *W. F. Niemez* în Timișoara, care îmbie și anume: 100 brazi îndatinați (lat. Picea-excelsa), 30—150 centim. Înălți cu 25—140 fl, 100 brazi nemeși, 50—150 centim. Înălți, cu 50—130 fl. Asemenea brazi

se prind cu siguranță. Brazi de 2—3 m anevoie vei găsi la grădinari. Sfatul nostru ar fi se pui brazii la primăvară și nu rînduri, ci în grupe neregulate, folosind 2—3 soiuri. Decât brazi mari și puțini mai bine mici, ieftini și mulți. Drept lămurire mai de aproape în privirea soiurilor, prețului și c. l., cere un catalog ilustrat dela *Niematz* sau și dela „*Victoria-Baumschule*“ în Schöllschitz bei Brún (Mähren).

Întrebarea 168. Am înțeles, că la Budapesta se află o fabrică, care produce gunoiu măiestrit (artificial). Aș dori să cumpăr câteva măji, de cumva nu e scump. Vă rog deci să-mi răspunde în „*Foaia Poporului*“, cât costă 1 maje met., câte măji se cer la 1 juger de pământ și la ce fel de pământ priește gunoiul măiestrit? Eu aș ave să ingraș un pământ alburiu.

Teodor Sêrbu.

Răspuns. Gunoiurile măiestrite sunt de foarte multe feluri și se vînd cu prețuri foarte osebite, potrivit cu felul și calitatea lor. Cutare gunoiu măiestrit, d. p. „salitra de Chili“ și „sărurile de Stossfurt“ se aplică bucuros pentru vița de viie și c. l., „suprafosfatul pentru spicoase și ierburi, ghipsul pe seama trifoiului și așa m. d. Ni-ar trebui 3—4 pagine din foaia noastră voind a înșira pe scurt numirile, prețurile, felul întrebuințării și care din gunoiurile măiestrite unde se potrivește. Și deoare-ce d-ta și așa nu știi cum și ce, te-am sfătui să rămâi pe lîngă ingrașarea cu gunoiu de grajd, compost, găinaț și alte asemenea gunoiuri îndatinat. O cercare în mic ai pute face cel mult cu făină de ghips pentru trifoiu, care se capătă în prăvăliile (boltele) din orașe. La Timișoara și Arad se află „gunoiu concentrat de vite“, despre care se zice, că ar isbuti foarte bine. Nu cunoaștem adresa nici prețurile.

Întrebarea 169. Vă rog să-mi împărtășiți în „*Foaia Poporului*“ condițiile, în care institutul „Albina“ împrumută bani și cu interese. Aici se află mai mulți economi, cari sunt nevoiți să facă împrumuturi.

D. Albu. econom.

Răspuns. Mărimea intereselor atîrnă între altele și dela cum împrumuturile se fac cu ipotecă sau pe cambii (polițe, vexe). Adresează-te de-adreptul la direcția institutului „Albina“, de unde vei primi îndată deslușirile cerute. De altcum v'ați pute adresa la „Timișana“ în Timișoara sau „Victoria“ în Arad, două institute românești, cari vă sunt mult mai aproape.

Întrebarea 170. Cultivând vermi de mătășă, Vă rog a mă înștiința, de unde aș pute să cumpăr o roată pentru torsul mătășii?

Onisie Russu.

Răspuns. Neputînd înșine stîrpi și fiind ingrămădiți cu lucrări grabnice, adresează-te la inspectoratul reg. ung. de mătășărit în Budapesta, de unde vei primi deslușirile cerute fără zăbavă. Pentru care se îndeletnicesc cu mătășăritul în mare (cu gros), ministrul ung. de agricultură încuviințează unelte adese de giaba. Cercați deci norocul.

Întrebarea 171. Vă rog să-mi spuneți în „*Foaia Poporului*“ dacă când cu tragerea din 21 Iunie a. c. au eșit losnurile loteriei XXIX de stat „für Civil-Wohlthätigkeitszwecke“ nrii 286, 191 și 283, 295?

G. v.

Răspuns. Nrii amintiți nu au eșit.

CĂRȚI.

La librăria „Institutului Tipografic“ din Sibiu se află următoarele cărți:

„Memorial“, Archiep. și Metropolitanul Andreiu baron de Șaguna, de Nicolae Popea	fl. 1.30
„Bate la ușe“, de Carmen Sylva „Domenich Pablo“, de Carmen Sylva	1.10
„Povestile Bănățului“, de Căntana	—28
„Trăvnițe“, 100 piese Slovacăști. Volum. I. și II. à 1 fl. 50 cr.	—30
„Izvoade“, de Demetrescu	3.—
„Homo-Sum“, roman de Ebers	4.40
„Literatura popor. română“, de Gaster	1.—
„Studii Critice“, de Ghera. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	2.75
„Să auzim, toast“	4.40
„Memorii din timpul războiului“, de Georgescu	—25
„365 Anecdote și glume“, de Gheja	—88
„Poesii“, de Nicolae Iargă	—0
„Lascar Vioreșcu“, o icoană a Moldovei din 1851, de Kotzebue „Din Moldova“, schițe de Kotzebue	1.10
„Floarea din Firenze“, de Livescu	2.20
„Cerșitorul“, dramă în 2 acte de Livescu	1.10
„Poesii“, de Macedonski	—55
„Elemente ungurești în limba română“, de Mândrescu	—55
„Doina“, conf. ținută la ateneul din Bărlad, de Mândrescu	2.20
„Critice“ 1867—1892, de Maiorescu. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	1.50
„Introducere la psihofizică“, de Mihailescu	—28
„Poesii“, de Veronica Micle	4.40
„Higiena română“, de Dr. Leo Murășianu	1.90
„Capii de pe natură“, de Negruzzi	1.65
„Poesii“, de Negruzzi	1.—
„Teatru“, de Negruzzi. 3 Vol.	1.65
„Pui de lei“, de Nenișescu	1.65
„Introducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou“, de Dr. Iuliu Olariu	1.10
„Scrierile părinților apostolești“, de Dr. Iuliu Olariu	8.25
„Ode“, „Epode“, „Carmen Saeculare“, de Ollanescu	1.10
„Merinde dela școală“, de Popa	2.50
„Despre influența impregurării“, de Panaite Zosin	—75
„Trandafiri și vioarele“, de Pop-Reteganul	3.30
„Starostele“, de Pop Reteganul	—60
„Povestiri“, alese și întocmite de Petra Petrescu	—60
	—25
	—75

Tirgurile din săptămâna viitoare după cāl. vechiu.

Duminică, 24 Iulie: Măghieruș.
Luni, 25 Iulie: Ocna-Sibiului, Prejméc.
Marți, 26 Iulie: Breț.
Mercuri, 27 Iulie: Bran, Apoldul-de-jos.
Vineri, 29 Iulie: Rodna-veche, Reghinul-săsesc, Uioara.
Sâmbătă, 30 Iulie: Apoldul-de-jos.

Călinđarul săptămânii.

Zilele	Călinđarul vechiu	Călinđ. nou	Soarele
	Dum. a. 7-a d. Ros., gl. 6, stf. 7.	rés.	ap.
Dum.	24 Mucenița Cristina	5 Mar. Șnee	4 30 7 40
Luni	25 † Adormirea S. Anei	6 (†) S. la față	4 32 7 38
Marți	26 S. Muc. Ermolae	7 Caetan	4 34 7 36
Merc.	27 † M. M. Panteleimon	8 Chiriac	4 35 7 34
Joi	28 A. A. Proh. și Nican.	9 Roman	4 36 7 32
Vineri	29 Muc. Calinic	10 Laurenție	4 38 7 30
Sâmb.	30 Ap. Sila și Silvan	11 Susana	4 40 7 28

Hugo Lüdecke,
giuvaergiu,
Sibiu, Piața-mare

înființată dela anul 1850

recomandă depositul seu de
utensilii bisericăști după ritul
adevărat gr.-or. din metalul cel mai
fin suflat cu *argint și aur.*

Prețuri-curente ilustrate gratuit.

Deposit bogat de giuvaeruri,
mărfuri de aur și argint.

Executare solidă a tuturor com-
mandelor aparținând acestei specia-
lități.

[1212] 6—6

Foaie ilustrată pentru familie

„VATRA“

sub direcțiunea

dilor **I. Slavici, I. L. Caragiale și G. Coșbuc.**

Această revistă ilustrată este dirigeată de unii dintre cei mai aprețiați scriitori români, cu menirea de a oferi onor. public cetitor român, cele mai bune scrieri ale celor mai talentați scriitori români din toate părțile locuite de Români.

Trebuia în sfârșit o foaie, care să ocupe un loc de cinste pe masa fiecărei familii românești.

Nu va fi cruțată nici o jertfă pentru atingerea acestui scop; grija de căpetenie fiind a nu lăsa să se strecoare în această revistă nimic nepotrivit cu tradițiile neamului nostru și cu moravurile familiei.

Cele mai bune romane, povestiri, poezii etc. originale și alese, vor ocupa primul loc și numai întâmplător în al 2-lea rând traducțiuni. Toate însă în cea mai curată, mai aleasă și mai frumoasă românească.

Artele, știința, recenziunile teatrale și musicale, noutățile literare, evenimentele însemnate, partea variată și humoristică, toate își vor avea coloanele speciale rezervate în această foaie, cu competență și cu onestitate redactate.

Nici vieța casnică nu va fi neglijată: Sfaturi bune din punctul de vedere al educațiunii, higienii, îmbrăcăminte, a traiului economic, felurite îndrumări folositoare economiei casei, vor fi tratate cu multă grijă.

Ilustrațiunile vor fi alese pe cât e cu putință din istoria neamului nostru, copii după tablourile artiștilor noștri și a celor străini, vederi felurite din țeara noastră și de pretutindenea unde locuiesc Români.

În aceste condițiuni se va prezenta onoratului public român, foaia ilustrată pentru familie

„VATRA“,

ca un mărgăritor al literaturii noastre naționale, și va apăre de 2-ori pe lună, adecă 24 fascicule pe an de câte 4 coale 4° mare, tipărită cu îngrijire pe hârtie velină.

Prețul abonamentului pe un an este:

Pentru Austro-Ungaria: coroane 24. Pentru țerile Uniunii-Latine: fr. 24.

Venzarea cu numărul: **coroane 1.10** (Austro-Ungaria), **franci 1.10** (țerile Uniunii-Latine).

Subsemnatul vă roagă să primiți cu simpatie apariția acestei publicațiuni românești, și să-și asigurați continuitatea prin binevoitorul d-voastre sprijin, abonându-vă la ea.

Abonamente se primesc și în librăria „Institutului Tipografic“ Sibiu, Strada Măcelarilor Nr 21.

Cu deosebită stimă:

C. SFETEĂ,

librar-editor. — BUCUREȘTI.

[476] 7—30

La „Institutul Tipografic“ în Sibiu se află de vânzare:

**TABLOUL
„CONFERENȚEI NAȚIONALE“.**

În mărime 33×50 cm.

Cu prețul de fl. 1.60, ear' cu trimiterea prin postă fl. 1.70.

**PORTRETUL DOMNULUI
DR. IOAN RAȚIU.**

Cu 50 cr.

La „Institutul Tipografic“ în Sibiu se află de vânzare:

**PORTRETUL
dlui Dr. Vasile Lucaciu.**

Un tablou în mărime de 38×28 cm.

Prețul 50 cr.

Hârtie de scrisori
cu inscripția

„Totul pentru Națiune!“

lozinca sublimă a Fetelor Române efectuează Librăria „Institutului Tipografic“ în ori-ce mărime de hârtie, cu diferite arabescuri, în cutii sau fără cutii.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, str. principală nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000; Fond de rezervă fl. 70.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comandei.

Direcțiunea institutului.

[1418] 6—27

G2

Un mijloc de casă probat de mai mulți ani.

[482] 19—45

Gichtfluidul lui Kwizda

Fricțiune întăritoare înainte și după ture mari.

Gichtfluidul

lui Kwizda

Prețul unei sticle 1/1 1 fl. v. a.

Prețul unei 1/2 sticle 60 cr. v. a.

Gichtfluidul

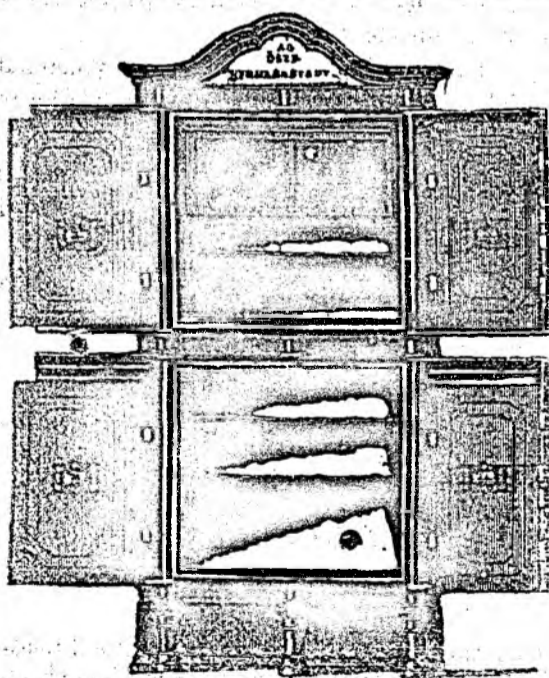
lui Kwizda

Se poate căpeta

în toate farmaciile.

Gichtfluidul lui Kwizda

Depositul principal: Farmacia cercuală Korneuburg.

Fabricant în țeară!

Ces. și reg. privil.

Prima fabrică de casse ardelenescă.

Existând de 12 ani, premiată cu mai multe distincțiuni a lui

A. Géza Öszy,

Quergasse Nr. 39,

SIBIU,

Hechtgasse Nr. 40.

recomandă

Cassele și casetele sale de fier pentru păstrat bani, cărți și documente

sigure contra focului și spargerii

de construcție proprie a ei și putând fi deschise numai de cumpărătorul însuși. Diferite forme și mărimi, cu prețuri mai ieftine, decât asemenea produse din alte fabrici.

CASSELE

sunt expuse vederii cercetătorilor în localul fabricii.

Prețuri curente ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.

[387] 11—